

ਸੰਪਾਦਕ ਦੀ ਕਲਮ 'ਚੋਂ... ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ - ਭਵਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪੁਰਬਾ

ਪੌਦੇ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸੇਵਾ ਹੈ

ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪੌਦੇ ਲਗਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਉਤਸ਼ਾਹ ਵਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੌਦੇ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕਾਫੀ ਉਤਸ਼ਾਹ ਵਿਖਾਇਆ ਵੀ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਬਹੁਤ ਪੌਦੇ ਮੁਫਤ ਵੰਡੇ ਗਏ। ਪੌਦੇ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਹਰਿਆਵਲ ਲਹਿਰ ਚਲਾਈ ਗਈ। ਮੁੱਢਲੇ ਪੌਦੇ ਵੰਡਣ ਵਾਸਤੇ ਹਰਿਆਵਲੀ ਐਪ ਵੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਫੋਨ ਤੋਂ ਆਰਡਰ ਕਰਕੇ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਮੁਫਤ ਬੂਟੇ ਮਿਲ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਪਰ ਲੱਗਦਾ ਐਂਤਕੀ ਸਰਕਾਰ ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਨਾਲ ਲੜਾਈ ਲੜਨ ਵਿੱਚ ਵਿਅਸਤ ਹੋ ਗਈ। ਇਸ ਸਾਲ ਉਹ ਐਪ ਵੀ ਨਹੀਂ ਚੱਲੀ ਅਤੇ ਪੌਦੇ ਲਗਵਾਉਣ ਅਤੇ ਲਾਉਣ ਦਾ ਮਾਰਗ ਮੱਠਾ ਹੀ ਰਿਹਾ। ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਵਣ-ਮਹਾਉਤਸਵ ਵੱਲ ਜਾਣ ਹੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ।

ਖੈਰ! ਹਰ ਸਾਲ ਅਸੀਂ ਵਣ-ਮਹਾਉਤਸਵ ਮਨਾਉਂਦੇ ਹਾਂ। ਕਲੱਬਾਂ, ਫਾਉਂਡੇਸ਼ਨਾਂ, ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਚੈਅਰਮੈਨ, ਸਕੱਤਰ ਕਿਸੇ ਮੰਤਰੀ, ਸੰਤਰੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਬੁੱਲਾ ਕੇ ਇੱਕ-ਦੋ ਪੌਦੇ ਲਗਾ ਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਫੋਟੋ ਅਖਬਾਰਾਂ ਤੇ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਵਿੱਚ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਮਾਣ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੀ ਸੁੱਧਤਾ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਦਿੱਤਾ। ਪਰ ਪੜਤਾਲ ਕਰਕੇ ਦੇਖਿਓ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਵਣ-ਮਹਾਉਤਸਵ ਮਨਾਉਣ ਦੇ ਮੌਕੇ ਤੱਕ ਪਿਛਲੇ ਵਣ-ਮਹਾਉਤਸਵ ਮੌਕੇ ਲਗਾਇਆ ਪੌਦਾ ਨਜ਼ਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਸਿਰਫ ਪੌਦਾ ਲਾ ਦੇਣਾ ਹੀ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਉਸ ਦੀ ਥੋੜ੍ਹੀ-ਬਹੁਤੀ ਦੇਖ ਭਾਲ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਇਹ ਮਤਲਬ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪੌਦੇ ਲਗਾਉਣੇ ਹੀ ਛੱਡ ਦੇਈਏ। ਜੇ ਪੌਦੇ ਲੱਗਣਗੇ ਤਾਂ ਹੀ ਦੇਖ-ਭਾਲ ਹੋਵੇਗੀ। ਸ਼ੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਕੁੱਝ ਕਰੀ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਇਹ ਸਭ ਕੁੱਝ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ।

ਪੌਦੇ ਸਭ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਇਨਸਾਨ ਦੇ ਜਨਮ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਮਰਨ ਤੱਕ ਪੌਦੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਾਥ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਜਨਮ ਵੇਲੇ ਦੇ ਸੋਹਰੇ (ਸਰੀ) ਵੀ ਪੌਦਿਆਂ ਤੋਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਸਮਾਨ ਮੰਜਾ (ਹੁਣ ਤਾਂ ਚਾਹੇ ਲੋਹੇ ਦੇ ਪਾਈਪਾਂ ਵਾਲੇ ਮੰਜੇ ਬਣਨ ਲੱਗ ਪਏ, ਪਰ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਲੱਕੜ ਦੇ ਪਾਵਿਆ ਵਾਲੇ ਹੀ ਮੰਜੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ) ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਬੈੱਡ ਵੀ ਲੱਕੜ ਦੇ ਹੀ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਮੰਜੇ, ਬੈੱਡ, ਮੇਜ਼, ਰਸੋਈਆਂ ਦੇ ਕੱਪ-ਬੋਰਡ, ਚੁਗਾਨਾਂ, ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਡੈਸਕ, ਕਾਊਂਟਰ, ਸਜਾਵਟੀ ਅਲਮਾਰੀਆਂ ਆਦਿ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਸਤਾਂ ਸਭ ਕੁੱਝ ਲੱਕੜ ਤੋਂ ਹੀ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਲੱਕੜ ਤਾਂ ਹੀ ਮਿਲੇਗੀ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਪੌਦੇ ਲਗਾਵਾਂਗੇ। ਜੀਵਨ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣ ਤੇ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਵੀ ਪੌਦਿਆਂ ਦੀ ਲੱਕੜ ਨਾਲ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਡਾ ਫਰਜ਼ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਆਪਣੇ ਵਾਸਤੇ ਤਾਂ ਦੋ-ਚਾਰ ਪੌਦੇ ਜ਼ਰੂਰ ਲਗਾਈਏ।

ਇਨਸਾਨਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੰਛੀਆਂ ਨੂੰ ਪੌਦਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਪੰਛੀਆਂ ਨਾਲ ਹੀ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਹੈ। ਪੰਛੀਆਂ ਦੇ ਰੈਣ-ਬਸੇਰੇ ਤਾਂ ਬਣਦੇ ਹੀ ਪੌਦਿਆਂ ਤੇ ਹਨ। ਪੰਛੀਆਂ ਲਈ ਆਲਣੇ ਬਣਾ ਕੇ ਖੰਭਿਆਂ ਤੇ ਟੰਗਣ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਅੱਜ-ਕਲ੍ਹ ਦੇਖੋ ਦੇਖੀ ਆਲਣੇ ਬਣਾ ਕੇ ਖੰਭਿਆਂ ਤੇ ਟੰਗਣ ਦਾ ਬੜਾ ਰਿਵਾਜ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਜਗਾ ਸੋਚੋ! ਜਿਨ੍ਹੇ ਰੁਪਏ ਦਾ ਇਕ ਆਲਣਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਬਾਗਵਾਨੀ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਰੁਖ ਲੈਣੇ ਹੋਣ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹੇ ਰੁਪਏਆਂ ਵਿੱਚ ਅਠ-ਦਸ ਵਧੀਆਂ ਪੌਦੇ ਮਿਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਵੈਸੇ ਵੀ ਉਹ ਆਲਣੇ ਬਹੁਤ ਉਚੇ ਟੰਗੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਗਰਮੀ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਗਰਮ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਪੰਛੀਆਂ ਦੇ ਬੋਟ ਵਿੱਚ ਹੀ ਤਪਸ ਨਾਲ ਮਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਆਮ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾ ਉਥੇ ਪਾਣੀ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਦਾਣੇ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੋ ਭੇਡ ਚਾਲ ਵਿਚ ਨਾ ਪਵੇ। ਪਹਿਲਾਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਮੁਫਤ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵੰਡ ਕੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨਾਕਾਰਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤੇ ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਪੰਛੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਕਾਰਾ ਬਣਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਨਸਲਾਂ ਖਰਾਬ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ। ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁਫਤ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨਹੀਂ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਚੀਜ਼ਾਂ ਉਹ ਆਪੇ ਖਰੀਦ ਲੈਣਗੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਛੀਆਂ ਨੂੰ ਨਕਲੀ ਆਲਣੇ ਨਹੀਂ ਦਰਖਤ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਆਲਣੇ ਉਹ ਆਪ ਹੀ ਬਣਾ ਲੈਣਗੇ। ਪੌਦੇ ਲਗਾਉ ਪੰਛੀ ਵੀ ਅਨੰਦ ਲੈਣਗੇ ਤੇ ਸਾਡੀਆਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਮਾਰੂਥਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਵੀ ਬਚ ਜਾਏਗਾ। ਜੇਕਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦਰਖਤ ਹੋਣਗੇ ਫਿਰ ਬਰਸਾਤ ਵੀ ਖੂਬ ਹੋਵੇਗੀ ਤੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਕਿਲਤ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

ਚੱਲ ਰਹੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਸਾਉਣ, ਭਾਦੋਂ ਵਿੱਚ ਅੰਬ, ਜਾਮਣ, ਖੰਜੂਰ ਆਦਿ ਫਲਾਂ ਦੀ ਰੁੱਤ ਹੈ। ਫਲ ਖਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗੁਠਲੀਆਂ, ਗਿੜਕਾਂ ਜਾਣੀ ਬੀਜ ਇੱਕ ਲਿਫਾਫੇ ਵਿੱਚ ਪਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਗੱਡੀ ਜਾਂ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਸਕੂਟਰ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਲਿਆ ਕਰੋ, ਜਦੋਂ ਮੇਨ ਰੋਡ ਉਤੇ ਜਾਓ ਤਾਂ ਸੜਕ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਖਾਤਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਦੇਵੋ ਜਾਂ ਬਿਖੇਰ ਦੇਵੋ, ਅਗਲੀਆਂ ਬਾਰਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਪੌਦਾ ਵੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉੱਗ ਆਇਆ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡਾ ਬਹੁਮੁੱਲਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪੈ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਕਾਉਟਿੰਗ ਗਤੀ ਵਿਧੀ ਨੂੰ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲੇਗਾ।

ਸੋ ਆਉ! ਵੀਰੋ, ਭੈਣੋ ਤੇ ਦੋਸਤ ਮਿੱਤਰੋ ਆਓ ਪੌਦੇ ਲਗਾਈਏ। ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਜਨਮ ਦਿਨ ਤੇ ਪੌਦੇ ਲਗਾਓ, ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਨ ਤੇ ਪੌਦੇ ਲਗਾਓ, ਕਿਸੇ ਦੇ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣਾ ਕਰ ਗਏ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਪੌਦੇ ਲਗਾਓ, ਸੰਤਾਂ ਮਹਾਪੁਰਖਾਂ ਦੀਆਂ ਬਰਸੀਆਂ ਤੇ ਪੌਦੇ ਲਗਾਓ। ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਫੁਲਾਂ, ਫਲਾਂ ਦੇ ਪੌਦਿਆਂ ਨਾਲ, ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਕਰਨਾ ਸਿਖਾਓ। ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਆਦਤ ਬਣਾਓ ਕਿ ਉਹ ਹਰ ਤਿਉਹਾਰ ਤੇ ਛੋਟੇ-ਵੱਡੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਫੁੱਲਾਂ, ਫਲਾਂ ਆਦਿ ਦੇ ਪੌਦੇ ਜ਼ਰੂਰ ਲਗਾਉਣ।

ਮੇਰੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਂਤ ਜਿਥੇ ਸੜਕਾਂ ਵੇਚ ਕੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਨਾ ਤੇ ਕਰੋੜਾਂ ਦਰਖਤ ਪੱਟ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਉਥੇ ਪੌਦੇ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸੇਵਾ ਹੈ।

੩੧/੮/੨੦ ਲਿਖਿਆ

ਮਹਿਕ ਵਤਨ ਦੀ

ਦਿਲਚਸਪ ਅਤੇ ਗਿਆਨ ਭਰਪੂਰ ਸਮੱਗਰੀ ਲਈ
Monthly 'Mehak Watan Di Live' Moga ● ਲਾਈਵ

Title Regd. No. PunPun-04016 Year 5 Edition 06 Issue Date 5-09-2020

ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ : ਭਵਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪੁਰਬਾ

ਆਨਰੇਰੀ ਉੱਪ-ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ : ਭਾਗਵੰਤੀ ਪੁਰਬਾ

ਸੰਪਾਦਕ : ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਤਾਰੇਵਾਲਾ

ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਪਾਦਕ : ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਧੰਮੂ

ਸਾਹਿਤਕ ਸੰਪਾਦਕ : ਜਸਵੀਰ ਪੁੜੈਣ

ਸਹਿ ਸੰਪਾਦਕ : ਇਕਬਾਲ ਖੋਸਾ

ਮੁੱਖ ਸਲਾਹਕਾਰ : ਬਾਬਾ ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਲੋਹਾਰਾ

ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਲਾਹਕਾਰ : ਐਡਵੋਕੇਟ ਨਸੀਬ ਬਾਵਾ

ਸਾਹਿਤਕ ਸਲਾਹਕਾਰ : ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਬੌਡੇ

ਨਜ਼ਰੀਆ ਆਪੋ ਆਪਣਾ...!

- ਭਵਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪੁਰਬਾ (ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ : 'ਮਹਿਕ ਵਤਨ ਦੀ ਲਾਈਵ' ਬਿਊਰੋ)

ਗਿਟੇ ਲੱਗੇ ਚਾਹੇ ਗੋਡੇ ਲੀਰ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ ਸਰੋਪਾ

ਸਿਰੋਪਾ ਜਾਂ ਸਿਰੋਪਾਓ! ਇਕ ਮਾਣ ਤੇ ਸਨਮਾਣ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਹੈ। ਪਰ ਅੱਜ ਥੋਕ ਦੇ ਭਾਅ ਵੰਡੇ ਕਾ ਰਹੇ ਸਰੋਪੇ ਦੀ ਕੋਈ ਖਾਸ ਕੀਮਤ ਨਹੀਂ ਰਹੀ ਅਤੇ ਸਿਰੋਪਾ ਇੱਕ ਲੀਰ ਬਣ ਕਰ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ।

ਮੈਂ ਇੱਕ ਦਿਨ ਆਪਣੇ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਦੇ ਘਰ ਗਿਆ। ਉਥੇ ਸੈਕ ਤੇ ਹੱਥ ਧੋ ਕੇ ਜਸ ਤੋਲੀਏ ਵੱਲ ਨੂੰ ਹੋਇਆਂ ਤਾਂ ਕੀ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਤੋਲੀਆਂ ਟੰਗਣ ਵਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਸਿਰੋਪਾ ਟੰਗਿਆ ਪਿਆ ਸੀ। ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਇਨ੍ਹੀ ਕੁ ਤਾਂ ਨਾਲਿਜ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵੱਲੋਂ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਹੋਈ ਸਨਮਾਣ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਹੱਥ ਪੁੜਣ ਲਈ ਵਰਤਨਾ ਉਚਿੱਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਨੂੰ ਕਹਿ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜੀ ਤੁਸੀਂ ਤੋਲੀਏ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਇਹ ਸਿਰੋਪਾ ਕਿਉਂ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਉੱਤਰ ਸੀ ਪੁੱਤ ਫਿਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੀ ਕਰੀਏ? ਥਾਂ-ਥਾਂ ਰੁਲਦੇ ਫਿਰਦੇ ਆ! ਗੱਲ ਸੋਚਣ ਵਾਲੀ ਹੈ! ਸਿਰੋਪੇ ਦੀ ਇਨੀ ਬੇ-ਕਦਰੀ ਤਾਂ ਹੀ ਹੋ ਰਹੇ ਹੈ। ਧਾਰਮਿਕ ਸਮਾਗਮਾਂ ਤੇ ਸੰਤ ਮਹਾਪੁਰਖ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਿਰੋਪੇ ਵੰਡ ਦਿੰਦੇ ਆ। ਕੀਰਤਨੀਏ ਸਿੰਘਾਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਰਾਗੀ, ਢਾਡੀ, ਪੱਤਰਕਾਰ, ਸੇਵਾਦਾਰ, ਟੈਂਟ ਵਾਲੇ, ਸਾਊਂਡ ਵਾਲੇ, ਪਾਠ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੇ, ਛਬੀਲਾ ਲਾਉਣ ਵਾਲੇ, ਚਾਹ ਵਰਤਾਉਣ ਵਾਲੇ, ਦਰੀਆਂ ਝਾੜਣ ਵਾਲੇ, ਜੋੜੇ ਝਾੜਣ ਵਾਲੇ, ਪਾਣੀ ਪਿਲਾਉਣ ਵਾਲੇ, ਚੌਕੀਦਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ! ਘੱਲ ਕੀ ਹਰ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਿਰੋਪਾ ਦੇ ਕੇ ਖੁਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਬਹੁਤਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿਰੋਪੇ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪਤਾ। ਸਿਰੋਪਾ ਦਾ ਮਤਲਬ ਤਾਂ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਘਰ ਤੋਂ ਸਿਰੋਪੇ ਦੇ ਉਸ ਦਾ ਖਾਸ ਸਨਮਾਣ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਕ ਖਾਸ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਉਸ ਨੂੰ ਦੇਣਾ। ਪੱਗ ਦੇਣਾ ਤੇ ਸਿਰੋਪਾ ਦੇਣਾ, ਕੋਈ ਖਾਸ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇਣਾ ਹੀ ਹੈ।

ਥੋਕ ਦੇ ਭਾਅ ਵੰਡੇ ਜਾਂ ਰਹੇ ਇਨ੍ਹਾ ਸਿਰੋਪਿਆ ਦਾ ਕੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਮੈਂ ਵੀ ਸੋਚ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮੇਰੀ ਵੀ ਅਲਮਾਰੀ ਇਨ੍ਹਾ ਸਿਰੋਪਿਆ ਨਾਲ ਭਰੀ ਪਈ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਿਨੋ-ਦਿਨ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾ ਨੂੰ ਕਿਨ੍ਹਾ ਕੁ ਚਿਰ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰੱਖਾਂਗਾ ਤੇ ਰੱਖੇ ਹੋਏ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿਰੋਪਿਆ ਦਾ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਕੀ ਕਰਾਂਗਾ। ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਵੀ ਕਈ ਸਿਰੋਪੇ ਹੋਣਗੇ। ਇਕ ਬੰਦਾ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਕੁ ਸਿਰੋਪੇ ਸਿਰ ਤੇ ਬੈਠਣ ਲਈ ਵਰਤ ਲਵੇਗਾ? ਇੱਕ, ਦੋ, ਤਿੰਨ ਜਾਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤਿੰਨ!

ਇਹ ਗੱਲ ਕਿਸੇ ਦੇ 'ਗੋਡੇ ਲੱਗੇ ਚਾਹੇ ਗਿਟੇ' ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਇਹ ਹਰ ਐਰੇ-ਗੈਰੇ ਨੂੰ ਸਿਰੋਪਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਜੱਚਦੀ ਨਹੀਂ।

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨੋਟ : 1. 'ਮਹਿਕ ਵਤਨ ਦੀ ਲਾਈਵ' ਪੇਪਰ ਵਿੱਚ ਛਪਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਨਾਮ ਅਤੇ ਸਥਾਨ ਫਰਜ਼ੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਜਿਉਂਦੇ ਜਾਂ ਮਰ ਚੁੱਕੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਮਿਲ ਜਾਣ ਤਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਸੰਯੋਗ ਹੀ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਦਾਰਾ ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਪੱਖੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। 2. 'ਮਹਿਕ ਵਤਨ ਦੀ ਲਾਈਵ' ਸਿਰਫ ਪੰਜਾਬੀ ਪੇਪਰ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। 3. ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਪੇਪਰ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣਾ ਪਤਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਵੱਡੇ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖ ਕੇ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ। 4. ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਚੰਦਾ 'ਮਹਿਕ ਵਤਨ ਦੀ' ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ ਜੋ ਮੋਗਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਭੁਗਤਾਉਣ ਯੋਗ ਹੋਵੇ। 5. ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ ਮੈਟਰ ਬਾਰੇ ਅਦਾਰਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। 6. 'ਮਹਿਕ ਵਤਨ ਦੀ' ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਝਗੜੇ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਸਿਰਫ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ ਮੋਗਾ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। 7. ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ 'ਮਹਿਕ ਵਤਨ ਦੀ ਲਾਈਵ' ਪੇਪਰ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਮੈਟਰ ਤੇ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਪੇਪਰ ਛਪਣ ਤੋਂ 15 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਆਪਣੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਦਾਰਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। 8. ਸੰਪਾਦਕ ਦਾ ਲੇਖਕ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਲੇਖਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ 1. 'ਮਹਿਕ ਵਤਨ ਦੀ ਲਾਈਵ' ਲਈ ਰਚਨਾਵਾਂ ਭੇਜਣ ਸਮੇਂ ਲੇਖਕਾਂ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੀ ਰਚਨਾ ਤੁਸਦੀਕ ਕਰਕੇ ਭੇਜਣ ਕਿ ਇਹ ਰਚਨਾ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮੌਲਿਕ ਰਚਨਾ ਹੈ। 2. ਰਚਨਾਵਾਂ ਭੇਜਦੇ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੀ ਕਾਪੀ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਜ਼ਰੂਰ ਰੱਖ ਲਵੋ, ਰਚਨਾ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਭੇਜੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਨਾ ਛਪਣਯੋਗ ਰਚਨਾ ਉਸ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਭੇਜੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਗਰ ਟਿਕਟ ਲੱਗਾ ਅਡਰੈਸ ਕੀਤਾ ਲਿਫਾਫਾ ਨਾਲ ਹੋਵੇਗਾ। 3. ਰਚਨਾਵਾਂ ਪੇਸ਼ ਦੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਸਾਫ ਸਾਫ ਕਰਕੇ ਲਿਖੀਆਂ ਜਾਣ ਜਾਂ ਟਾਈਪ ਕਰਕੇ ਭੇਜੀਆਂ ਜਾਣ ਜਾਂ ਈਮੇਲ ਅਡਰੈਸ 'ਤੇ ਭੇਜੀਆਂ ਜਾਣ। 4. ਕਿਸੇ ਵੀ ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਕੀਮਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਟਾਈਟਲ ਡਿਜ਼ਾਈਨਿੰਗ : WP&S

ਮੈਗਜ਼ੀਨ, ਕਿਤਾਬਾਂ, ਪੋਸਟਰ, ਕੈਲੰਡਰ, ਸਕੂਲਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ
ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ।
ਮੋ. 98153-78692

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨੋਟ

'ਮਹਿਕ ਵਤਨ ਦੀ ਲਾਈਵ' ਪੇਪਰ ਸਬੰਧੀ ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ
Help Line: (+91) 9988-92-9988 ਤੇ
ਸਿਰਫ ਸਵੇਰੇ 10 ਵਜੇ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ 5 ਵਜੇ ਤੱਕ
ਹੀ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।